

ПОЛІТИЧНИЙ РЕЖИМ ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ: ОЗНАКИ ТОТАЛІТАРИЗМУ

У статті визначено поняття тоталітаризму та наведені його основні ознаки; проаналізований політичний режим Північної Кореї на даному етапі розвитку держави та його історичне підґрунтя; встановлено, які з ознак тоталітаризму присутні в політичному режимі Північної Кореї та охарактеризована існуюча система державного правління в цілому.

Ключові слова: тоталітаризм, ознаки тоталітарного режиму, політична система, Північна Корея, диктатура, репресії, Кім Чен Ин.

На сьогоднішній день політичний режим Північної Кореї визначається провідними політологами як найбільш тоталітарний у світі, а форма правління у цій країні немає аналогів. Інформація, яку ми отримуємо про життя у цій країні, найчастіше надана нечисленними біженцями, яким вдалось залишитись живими, оскільки кордони країни закриті. Саме тому важливо проаналізувати політичний режим Північної Кореї й які ознаки тоталітаризму він носить. У цьому й полягає актуальність даної роботи.

Тоталітаризм визначається як система державно-політичної влади, яка регламентує усі суспільні та приватні сфери життя людини-громадянина і не визнає автономії від держави таких недержавних сфер людської діяльності як економіка і господарство, культура, виховання, релігія [1].

Тоталітаризмом вважається політичне панування, яке вимагає необмеженого керування підлеглими і їхнє повне підкорення поставленим згори політичним цілям [2]. Примусова уніфікація і невпинна жорстокість тоталітарної влади зазвичай обґрунтовується внутрішніми або зовнішніми загрозами існуванню держави.

Тоталітаризм зазвичай передбачає наявність фігури вождя, диктатуру і терор, регулярну мобілізацію населення в масові організації, ізоляцію або вбивство фактично або потенційно незгодних [5].

Тоталітарний політичний режим є протилежністю демократичної правової держави.

В політології поняття «тоталітаризму» вперше було використано для характеристики фашистського режиму Муссоліні в Королівстві Італія, але згодом воно поширилось на позначення нацистського режиму Третього Рейху та радянського сталінізму.

Ознаки тоталітарних режимів:

- Диктатура однієї партії;
- Зрощення партій і держави;
- Панування партійної та державної еліти;
- Непомірне звеличення (культ) особи вождя;
- Контроль партії і держави над економікою;
- Політичний контроль;
- Втручання в приватне життя громадян;

- Репресії і переслідування [4].

Для того, щоб дослідити, чи наявні ці ознаки в політичній системі Північної Кореї варто зазначити, що вона в цій країні побудована на принципі централізації. Хоча конституція гарантує захист прав людини, на практиці існують жорсткі обмеження на свободу вираження думок і уряд ретельно контролює життя людей [5]. Конституція визначає КНДР як «диктатуру народної демократії» під керівництвом Трудової партії Кореї, якій надається законна перевага над іншими партіями. Незважаючи на демократичні положення Конституції, на практиці Верховний лідер Кім Чен Ин (онук засновника держави Кім Ир Сена) здійснює повний контроль над урядом і країною.

Політика Корейської Народно-Демократичної Республіки відбувається в рамках офіційної державної філософії Чучхе, концепції, створеної Хван Чан-Йопом, а потім віднесеної до Кім Ир Сена. На практиці Північна Корея функціонує у вигляді однопартійної системи під контролем тоталітарної сімейної диктатури, що іноді характеризується як абсолютна монархія з Кім Ир Сена і його спадкоємців [2].

Правлячою партією є Партія трудящих (ТПК) з моменту свого створення в 1948 р. Існують дві інші невеликі партії, але юридично вони зобов'язані визнавати правлячий статус ТПК. Кім Ир Сен служив в ролі генерального секретаря ТПК з 1948 р. до своєї смерті в липні 1994-го, одночасно обіймаючи посаду прем'єр-міністра з 1948 по 1972 рр. і посаду президента з 1972 по 1994-й. Після того, як його син отримав повноту влади в 1998 р., пост президента був виписаний з конституції, Кім Ир Сен призначений «вічним президентом». Деякі аналітики вважають, подібна назва є продуктом культу особи.

Щодо культу особи, варто зазначити, що ще за життя Кім Ир Сена в КНДР широко був розвинений цей феномен, що порівнюється за масштабами зі сталінізмом. Про це свідчить те, що в країні йому поставлено більше п'ятисот пам'ятників. Крім того, цілий ряд об'єктів та організацій названий ім'ям Кім Ир Сена. Його біографію починають вивчати ще в дитячому садку. Вже після смерті, в 1998 році Кім Ир Сену дали звання Вічного президента КНДР. Таким чином відбулося фактичне його обожнювання [6].

Хоча і в менших масштабах, був так само розвинений культ особистості Кім Чен Ира. Його біографію вивчають у школах, а день народження є національним святом. Після смерті Кім Чен Иру було присвоєно звання генералісимуса і героя КНДР.

В даний час починається формування культу Кім Чен Ина. Наприклад, було дано розпорядження всім чоловікам КНДР носити таку зачіску, яку носить їх вождь.

Ще однією відмінною рисою північнокорейського політичного устрою є державний терор проти всіх інакомислячих або просто неугодних. Масштаби його поки повністю не розкриті, так як КНДР є практично повністю закритою країною [6]. Але, незважаючи на це, світ вже дізнався про сотні тисяч репресованих.

За непідтвердженими поки даними, Кім Чен Ин наказав стратити міністра оборони просто за те, що він заснув на засіданні. Причому спосіб страти був обраний вельми витончений: міністра розстріляли з зенітного комплексу. Іншого міністра Кім Чен Ин власноруч розстріляв з вогнемета. Крім цього, за наказом молодого корейського вождя був страчений його дядько разом з усією родиною, включаючи малолітніх дітей.

Але це лише мала доля тих жахів репресій, які зберігає в таємниці Північна Корея. Політичний устрій країни, безумовно, підтримується шляхом застосування державного терору, особливо жорстокого при Кім Чен Інні [6].

Таким чином, тепер ми можемо в загальних рисах охарактеризувати основні ознаки тоталітаризму, властиві північнокорейському режиму, а саме:

- обов'язкова для всіх ідеологія;
- культ особистості;
- цензура;
- однопартійна система;
- планова економіка;
- розвинена пропаганда;
- виняткова роль держави у всіх суспільних справах;
- потужний репресивний апарат примусу.

Таким чином, політичний режим Північної Кореї – тоталітарний комунізм з вираженими ознаками націоналізму. Така характеристика існуючої системи буде найбільш точною. Крім того, для північнокорейського режиму характерна спадкова зміна влади і крайня закритість у відносинах з іншими країнами світу.

На жаль, найближчим часом істотних змін у політичній системі КНДР не передбачається.

Список використаної літератури:

1. Андерсон Р. Д. Тоталітаризм: концепт или идеология? / Р. Д. Андерсон // Политические исследования. – 1993. – № 3. – С. 98-107.
2. Данильян О. Г. Тоталітарна правосвідомість і правова культура та їх характерні ознаки / О. Г. Данильян // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – Х. : Право, 2007. – Вип. 14. – С. 27-35.
3. Лапшин С. А. Політологія. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей (доповнено) Ред. Струкевич О. К., Конотопенко О. П., Лапшин С. А. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016 р. – 403 с.
4. Пехнік А. В. Різновиди тоталітаризму: спільне й особливе / А. В. Пехнік // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. – 2000. – Вип. 9. – С. 118-122.
5. Феоктистова О. А. Тоталітаризм: проблема типології і визначення меж у соціальній філософії / О. А. Феоктистова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Філософія. Політологія. – 2000. – № 32. – С. 43-45.
6. Шеффер Юнгер, Сассе Мартин Северная Корея. Мир, который построил Ким. Репортаж // непознанный мир: Земля. Юбилейный номер GEO. – Москва, 2008, № 3. – с. 154 – 171.